

HAMLETS GRAV

8960 Randers

1: Hamlets Grav med mindesten på højtop set fra syd.

2: Højtop med mindesten og udsigt mod de lavere liggende moser syd for højen - det inderste af det gamle Kolindsund.

3: Hamlets Grav er velafmærket og lettilgængelig. Her set fra syd.

4: Mindestene fra 1933 om Kong Amled.

Administration

Ejerforhold Privatejet
Oprettet 2010
Sidste rettelse 02-2021
Tilsyn og beskadigelser Kulturarvsstyrelsen - [KUAS](#)
Pleje, skiltning og 100 m.-zone [Randers Kommune](#)
FREDNINGSNR. -
STEDNR. [141019-45](#)

Find Fortidsmindet med GPS

GPS Breddegrad 56.433986
Længdegrad 10.22089
UTM-system E 575287 N 6255051

Beskrivelse

Hamlets Grav - fiktion eller virkelighed

Hovedparten af fortidsminderne i fortidsmindeguiden er markante, til tider monumentale samt typemæssigt klassiske lokaliteter. Dette kan næppe siges at være tilfældet med den forgravede bronzealder-gravhøj kaldet "Hamlets Grav" ved Ammelhede på Djursland, ca. 4 km. sydøst for Assentoft.

1: Hamlets Grav med mindsten på højttop set fra syd.

Men historien - både fra oldtiden og nyere tid - stednavnet, højens beliggenheden og ikke mindst de mange nærliggende fund fra området gør lokaliteten interessant, hvorfor den er optaget i guiden. I øvrigt er et fortidsmindes monumentalitet og fremtræden, som regel mere udtryk for tidsperioden hvor det blev bygget, end hvor interessant det egentlig er!

Hamlets Grav er som nævnt en ret forgravet højtomt. Højen ligger omgivet af dyrket ager og er gennem tiden blevet kraftigt påvirket og reduceret. I dag måler højen 18 m. i diameter og har en højde på godt 1 m., men da højen blev rejst i bronzealderen (1.800 - 500 f. Kr.), var den nok omkring 2 - 2,5 m. høj.

2: Højttop med mindsten og udsigt mod de lavere liggende moser syd for højen - det inderste af det gamle Kolindsund.

I 1950 blev højen undersøgt af Nationalmuseet, som hurtigt kunne konstatere, at den var kraftigt afgravet ved tidligere plyndringer. I højens midte fandtes dog spor efter en stensat kiste. Ud over nogle enkelte lerkarskår fandtes ingen nævneværdige fund. Det fortælles dog lokalt, at en karl fra den nærliggende gård "Ammelhedegård" tidligere skulle have fundet gravurner, bronzesmykket, våben og ravperler i højen. Fund som type og dateringsmæssigt fint stemmer overens med bronzealderen, hvor gravhøjene oftest anlagdes højt i landskabet i klynger.

Sådanne bronzealder-gravhøje har som regel adskillige gravlæggelser gravlagt over tid: Nederst såkaldte jordfæstegrave med hele lig fra den ældre bronzealder i træ eller stenbyggede kister, og fra omkring midten af bronzealderen (ca. 1.000 f. Kr.) som brandgrave i enten stenkirker eller desiderede gravurner, som blev nedsat sekundært i den gamle høj.

Af den helhed af gravhøje, som oprindeligt har været på stedet, er Hamlets Grav en af de få bevarede. Indenfor bare 1 km. afstand fra højen kendes til 15 andre, men nu helt forsvundne gravhøje. Gravhøjene flankerer toppen af bakken langs det gamle Kolindsund, som i stenalderen delte Djursland fra Grenå og til Grund Fjord ved sydsiden af Randers Fjord. Fra området omkring Auning strakte en lang, lavvandet fjordarm sig helt ind til Ammelhede og lige syd for Hamlets Grav ses den flade havbund herfra stadig mod øst.

Området afvandes nu af Oksnebækken, som har sit udspring i moseområdet lige nedenfor Hamlets Grav. Gennem oldtiden trak vandet sig gradvist og langsomt tilbage ud af Kolindsund på grund af landhævninger som reaktion på sammentrykningen af landskabet i sidste istid (se også Nederst-bopladsen og Molbjerg gravhøje). Da højen blev bygget var store dele af Kolindsund derfor nok allerede omdannet til frugtbare enge. Sådanne engarealer var en uhyre vigtig ressource for bronze- og jernalderens landbrugsmæssige ekspansion og den tilhørende bebyggelse. Sådant bebyggelse har Kulturhistorisk Museum Randers for eksempel påvist på Stavnsager-bopladsen ved Mosekær kun 1,5 km. syd for Hamlets Grav. Bopladsen har leveret et meget rigt og værdifuldt materiale - bl.a i form af hustomter, hulveje og mere end 2.500 metalgenstande fra især sen jernalder.

10: Udsnit af Videnskabernes Selskabs Kort fra 1789 med stednavnet Ammelhede.

At området har haft en ganske speciel (høj)status i oldtiden understreges også af den træbyggede vikingetidskirke under den nuværende Hørning Kirke 2,5 km. mod syd samt fundet af Hørning-graven - en af Danmarks flotteste vikingetidsgrave - samme sted. Vejsporene samt Sjelbro-maskestenen ved overgangen af Alling Å er et andet eksempel.

Grunden til at Hamlets Grav er blevet kendt er højens navn, som den fik først i 1930-erne ud fra Shakespeares skuespil "Hamlet". Inspirationen til skuespils-tragedien fik Shakespeare fra den danske historieskriver Saxo's "Danmarks Krønike", som blev nedskrevet omkring år 1200, efter forinden at have været overleveret mundtligt gennem århundreder. Heri omtales sagnet om Kong Amlod, der ifølge Saxo regerede i Danmark i det 6-7 århundrede (jernalderen). Saxo beskriver, at Kong Amlod efter mange interne stridigheder havde genvundet tronen, men faldt i et slag mod Lejrekongen Røriks efterfølger Viglet på en "campus" (=mark/hede) ved hans navn.

Stednavnet "Ammelhede" lige nord for Hamlets Grav er det eneste stednavn i Danmark, som kan henføres til sagnet.

9: Panorama over Hamlets Grav set fra nordvest.

Kronborg / Helsingør kan, ligesom 6 andre steder der gennem tiden har gjort "krav på historien", ikke dokumentere en sådan sammenhæng med et lokalt stednavn.

3: Hamlets Grav er velafmærket og lettilgængelig. Her set fra syd.

Det er denne historie, som er begrundet for, at der i 1933 på initiativ af Randers Turistforening blev opsat en 10 tons tung mindesten på højen med teksten:

"Amled YppersteOldtids-snilleTeed sig taabeTil hævnens timeKaaret på tingAf Jyder til kongeHøjsat han hvilerPaa Amled Hede"

1.200 mennesker deltog d. 3/9-1933 i en stor anlagt åbningsceremoni ved højen, hvor mindestenen blev afsløret. Højen var i den anledning blevet "restaureret" ved at tilføre en del muld samt nye randsten langs højfoden. Sidenhen blev højen ofte anvendt som lokalt samlingspunkt, men denne brug er desværre nu næsten forsvundet.

Om historien om Kong Amled er sand findes der næppe nogensinde et endegyldigt svar på. Kong Amled ligger dog næppe begravet i højen, som blev opført 1.700 år tidligere. Men områdets rigdom og betydning igennem oldtiden kan der næppe såes tvivl om. I enhver histore er der et gram sandhed..... så måske?

Læs mere om Hamlets Grav på Randers Kommunes hjemmeside.

- eller se PDF-artikel fra 2014 - Klik her.

